

С. Н. Новак, канд. техн. наук, доц.,
Севастопольський інститут банківської справи
Української академії банківської справи НБУ

ВПЛИВ РЕЖИМІВ ВАЛЮТНОГО КУРСУ НА ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ

В сучасні економічній науці не існує однозначної думки відносно доцільності застосування тих чи інших режимів обмінних курсів валют. Більше того на сьогоднішній день немає однозначної думки і щодо самого поняття режиму обмінного курсу та методів його ідентифікації. А серія економічних криз останнього десятиліття посіяла суттєві протиріччя в погляд на ефективність застосування того чи іншого режиму обмінних курсів.

Метою дослідження є сучасні концепції режимів обмінних курсів валют, методи їх ідентифікації та сфери застосування, оцінка впливу режимів обмінного курсу на трансформації та кризи в світовій економіці.

Для цього в роботі розглядаються питання вибору режимів обмінних курсів валют в сучасних умовах, аналізуються найбільш розповсюджені системи класифікації режимів обмінних курсів, зроблена спроба оцінити масштаби та причини використання різних валютних режимів в світі.

МВФ продовжує дотримуватися прийнятого ним підходу, в рамках якого державам-членам роз'яснюються наслідки прийняття різних режимів обмінних курсів. Вибір режиму є прерогативою кожної країни. МВФ надає рекомендації з питань економічної політики відповідно вибраного режиму. Але аналіз підтверджує широко поширену думку, що країни досить часто відступають від їх офіційно заявленого МВФ режиму обмінного курсу. На рисунку 1 показане співвідношення між офіційно заявленими режимами обмінних курсів та реальним станом речей.

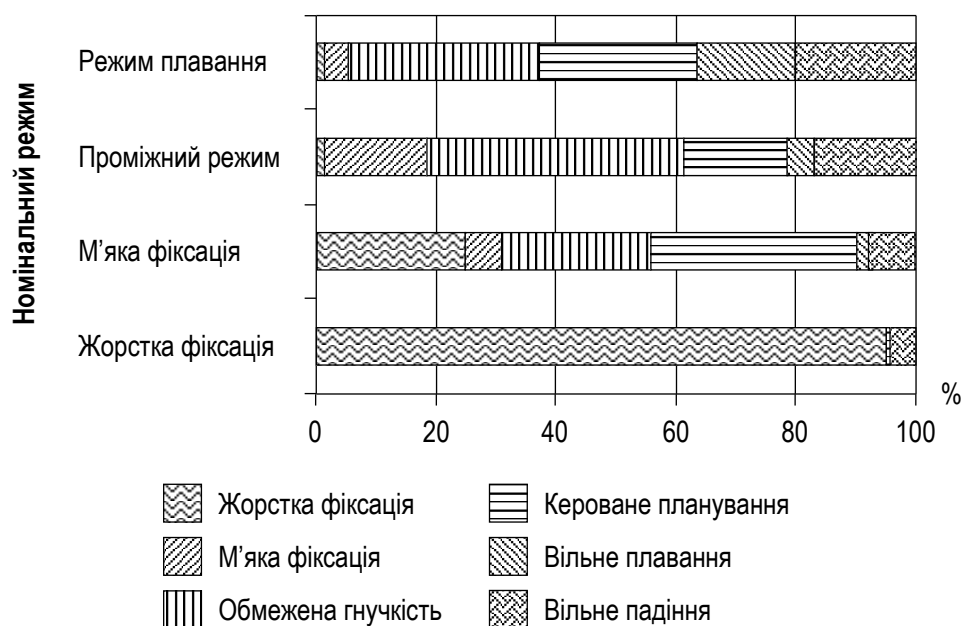


Рис. 1. Відповідність номінальним режимів обмінних курсів реальним режимам за даними 1977–1999

Різниця між оголошеним режимом валютного курсу і фактичним є настільки значною, що ставить під сумнів саму систему класифікації МВФ. Тому для оцінки реального режиму обмінного курсу необхідно застосування де-факто системи класифікації. У той же час результати такої класифікації обмінних курсів можуть істотно відрізнятись залежно від використовуваної схеми таксономії. Не дивлячись на значний прогрес, досягнутий в розробці таксономії режимів, на сьогоднішній день загальний консенсус в цьому питанні не досягнутий. Це створює суттєві проблеми при емпіричному аналізі впливу режимів обмінних курсів на економіку та тенденції використання режимів обмінного курсу у світі.

Незважаючи на це емпіричне підтвердження теоретичних висновків є дуже важливим, оскільки аналітичні аргументи впливу режимів обмінних курсів на економіку часто призводить до суперечливих висновків. Емпіричні спостереження служать для судження про те, як відображається валютна політика на економічному розвитку країн, їх здатності протистояти зміні кон'юнктурі міжнародних ринків. Для цього багато дослідників вивчають взаємозв'язок між режимом обмінного курсу та макроекономічною нестійкістю. Основним результатом цих досліджень є те, що режими валютних курсів не є нейтральними. Як правило між ступенем гнучкості обмінного курсу та економічної нестабільності існує зворотній зв'язок. Використання керованих обмінних курсів сприяє зниженню рівня інфляції, але в країнах із гнучким обмінним курсом та високим доходом на душу населення також не спостерігається інфляційних тенденцій, тобто зв'язок між ступенем гнучкості обмінних курсів та інфляцією не є монотонно додатним. Що стосується зростання показників ВВП то емпіричні дані не дозволили виявити переконливого зв'язку між цими детермінантами економіки.

Таким чином не зважаючи на те, що в сучасному світі накопичено досить вагома кількість емпіричних даних про режими валютних курсів, рекомендації щодо доцільності застосування того чи іншого обмінного курсу в більшості випадків базуються на неперевіраних теоретичних викладках.

Досвід останніх десятиліть свідчить, що найбільш зручними режимами обмінних курсів є режими, які надають політичній та монетарній владі достатню свободу для маневру, щоб коректувати валютну політику у відповідь на зміну показників стабільності і зростання економіки. Тобто, “проміжні”, відносно гнучкі режими обмінного курсу, є більш доцільними за “полярні” режими, які не залишають механізмів для впливу на економіку.

Щодо тенденцій з популярності режимів валютних курсів, то аналіз динаміки дає досить неоднозначні результати. За офіційною системою класифікації більшої популярності набирає режим вільного плавання, а альтернативні системи ідентифікації валютних режимів підтверджують

гіпотезу, що країни, які розвивають економіку, все частіше використовують регулювання обмінного курсу для контролю його волатильності.

Новак, С.Н. Вплив режимів валютного курсу на трансформації в економіці [Текст] / С.Н. Новак // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доп. VII Міжнародної науково - практичної конференції (24-25 травня 2012 р.). - Суми: УАБС НБУ, 2012. – Т. 2. – С. 139-141.